Растителна защита
електронно списание за растителна защита
семена, торове и земеделие
ISSN 2815-522X

Eylül ayında bahçede bitki koruma faaliyetleri

ас. Кирил Кръстев, Институт по декоративни и лечебни растения – София

Tarih 15.09.2025 | **Sayı** 9/2025 | **ISSN** 2815-522X | **Dil** TR
www.plant-protection.com/article/2303?lang=tr

Büyüme mevsiminin sonuna doğru, hastalıkların gelişimi azalır ancak tamamen durmaz. Üçüncü on günlük dönemde beklenen yağışlar, olgunlaşan meyve ürünlerinde mantar patojenlerinin gelişim riskini artıracaktır - geç kahverengi çürüklük, geç meyve ağacı çeşitlerinin meyvelerinde geç karaleke. Zararlı yoğunluğu önemli ölçüde azalır. Birçoğu inaktif aşamalara geçmiştir – pupalar, yumurtalar.

Meyve bahçelerinde

Meyve depolama tesislerinin dezenfeksiyonu bir uzman tarafından yapılır!

Çingene güvesinin kış stokunu belirlemek için 40-60 ağacın gövdeleri ve kalın dalları üzerinde yumurta kümeleri sayılır ve çadır tırtılı için – 20 adet üç ve dört yaşındaki dallar üzerinde yumurta halkaları sayılır.

Hasattan yaklaşık iki hafta önce, meyveleri depolamaya yönelik elma ve armut bahçeleri, geç karaleke ve meyve depolama tesislerinde gelişen diğer hastalıklardan korunmak için Captan 80 WG (150-180 g/dka) ile ilaçlanır.

Elma karalekesinin etmeni – askomit mantarı *Venturia inaequalis* (Cooke) Winter, konidyum evresi *Fusicladium dendriticum* (Wallr. & Fuckel) ile elmanın ekonomik olarak en zararlı hastalığıdır. Zarar görmüş dökülmüş yapraklarda saprofitik formda korunur, toprak yüzeyinde kışlar ve kışlamadan sonra askosporlu psödoteyler oluşur, ilk enfeksiyonları ilkbaharda gerçekleştirir. Eşzamanlı olarak olgunlaşmazlar, ancak 7-9 hafta boyunca, çoğunlukla çiçeklenme döneminde olgunlaşırlar.

ISSN 2815-522X

Askosporların olgunlaşması ve boşalması sadece ıslatma sonrası gerçekleşir. Askospor çimlenmesi sadece bitki yüzeyinde serbest bir su damlasının varlığında mümkündür, ancak inkübasyon sürecinin süresi sıcaklığa bağlıdır – 7-8 ^{o}C'de 17 gün, 20 ^{o}C'de ise sadece 8 saattir.

Olgunlaşmaya başlamış meyvelerde geç enfeksiyon durumunda, hastalığın belirtileri nispeten küçük kahverengimsi-siyah, keskin hatlı lekeler şeklinde ortaya çıkar ve depolama koşullarında gelişmeye ve büyümeye devam eder. Bu hasarlar, depolama dönemi için tipik olan patojenlerin (gri çürüklük, yumuşak çürüklük, Alternaria çürüklüğü, trichothecium çürüklüğü ve diğerleri) yoğun gelişiminin çok sık birincil nedenidir.

Armut karalekesinin etmeni olan askomit mantarı *Venturia pyrina* (Bref.) Aderhold, konidyum evresi *Fusicladium pyrinum* (Libert) Fuckel ile yüksek bir zarar potansiyeline sahiptir ve gelişimi için uygun koşullar altında çok önemli ekonomik zararlara neden olabilir. Patojen sadece askosporlu aski'lerin geliştiği dökülmüş yapraklarda değil, aynı zamanda sürgünlerdeki yaralarda da kışlar. Hastalığın gelişimi, sık yağışlar, bitki dokularında uzun süreli su damlası tutulması ve orta derecede yüksek sıcaklık dönemlerinde desteklenir.

Hastalığın belirtileri başlangıçta radyal olarak gelişen koyu yeşil bir mantar tabakasıyla kaplı yuvarlak lekeler şeklinde ortaya çıkar. Daha sonra bu lekeler nekroze olarak geniş yanık alanları ve erken yaprak dökümü oluşturur. Elma hasarının aksine, bu lekeler yaprakların alt yüzeyinde görülür ve daha belirgindir.

Ay sonunda armut tomurcuk hortumlu böceğinin yoğunluğunu belirlemek için, ekim alanına dağılmış 500 dekarda 10 ağaç sallanır – başlangıçta iki günde bir, ilk böcekler keşfedildikten sonra ise her gün.

Armut tomurcuk hortumlu böceği *(Anthonomus pyri* Kollar*)* öncelikle armutlara saldırır, nadiren elma, kayısı ve eriğe zarar verir. Ülke genelinde bulunur. Bu böcek yılda bir nesil geliştirir. Armut tomurcuklarında yumurta olarak ve küçük bir kısmı da ergin böcek olarak kışlar.

Böcekler yavaştır. Eylül ayında yaprak ve çiçek tomurcuklarını kemirerek cinsel olgunluğa ulaşırlar, ardından yumurtalarını bırakırlar. 40'tan fazla tomurcuğu yok edebilirler. Dişiler karışık tomurcuklara bir kanal açar ve dibine tek bir yumurta bırakır. Yumurtlama süresi 1,5-2 ay sürer. Ortalama doğurganlık 15-20 yumurtadır. Yumurtalar kışlar ve ertesi yıl çatlar. Böceklerin bazıları kışlamak için kalır ve ilkbaharda yumurtlamaya devam eder.

ISSN 2815-522X

Kestane ağaçları, ayın başında, yumurta bırakmadan önce, kestane hortumlu böceğiyle mücadele etmek için Coragen 20 SC (18-30 ml/dka) veya başka bir kontak insektisit ile ilaçlanır. İlaçlama 7-10 günde bir iki kez daha tekrarlanır.

Çilek plantasyonlarında

Fide dikiminden önce, yabani otlardan arındırılmış ürünler için çilek plantasyonları Roundup Energy (yıllık ve iki yıllık yabani otlar için 300-500 ml/dka ve çok yıllık yabani otlar için 500-800 ml/dka) ile ilaçlanır.

Çilek plantasyonları, kök hortumlu böceklerinin larvalarına karşı toprağın 15 cm derinliğe kadar nemlenmesi için insektisitlerden biri olan Decis 100 EC (17.5 ml/dka) veya başka bir deltametrin bazlı ürün, Mospilan 20 SP (30 g/dka), Naturalis (300 ml/dka) ile sulanır.

ISSN 2815-522X

Bu dönemde çilek kök hortumlu böceği (*Otiorhynchus rugosostriatus*), Türk bağ hortumlu böceği (*Otiorhynchus turca),* küçük bağ hortumlu böceği **(***Otiorhynchus sulcatus*) ve yonca kök hortumlu böceği (*Otiorhynchus ligustici)* görülür. Bu hortumlu böceklerin larvaları çilek bitkilerinin kökleriyle beslenir.

Çilek fidanları, onunla birlikte bulaşan hastalıklar ve zararlılar açısından kontrol edilir – beyaz ve menekşe-kahverengi yaprak lekeleri, kök hortumlu böcekleri, çilek nematodu, çilek akarı, viral hastalıklar vb.

Çilek fideleri, çilek akarları veya çilek nematodları tarafından saldırıya uğramışsa, 45-50 ^{O}C sıcaklıktaki suya 13-15 dakika daldırılarak dezenfekte edilir.